

GLOSSOLALALA

JOHANNA GUSTAFSSON FÜRST
DİLEK WINCHESTER

KÜRATÖR: SELEN ANSEN
06.03-04.08.2024

Johanna Gustafsson Fürst ile Dilek Winchester'ın bireysel üretimlerini bir araya getiren *GLOSSOLALALA*, iki sanatçının farklı mecraları kullanarak farklı yerlerde ürettikleri eserleri karşılaşma ve müzakere yollarıyla aynı zeminde buluşturuyor. Tekil sanatsal pratiklerle ortak bir deneyim alanı yaratmanın ve çok sesli birliktelikler inşa etmenin imkânlarını irdeleyen sergi, sanatçıların dil meselesi etrafında kurguladıkları ve dili ses, yazı, beden ve mekânla ilişkilendiren yapıtlarından oluşuyor.

Serginin başlığını oluşturan kurmaca GLOSSOLALALA sözcüğü, bilinmeyen ve uydurmaca dillerde konuşma yetisi etrafında tanımlanan "glossolali" terimini hareket noktası olarak alıyor. Sergi, genellikle ritmik veya şiirsel nitelikte olan bu özellikli dil kullanımını biçimsel ve varoluşsal bir düzleme taşıırken, bir yandan da dil aracılığıyla bizi hem bölen hem de birleştiren farklılıklar üzerine eğiliyor. Dil içerisinde dil ötesini düşlemeyi, dili bir oyun ve üretim alanı olarak tasavvur etmeyi, kelimelere yeniden nefes ve canlılık vermeyi teşvik eden yapıtlar, söz ve sözcükleri egemen dil ve dilsel şiddetin yanı sıra, gürültü, homojenlik, yabancılaşma ve aidiyet gibi temaların ışığında ele alıyor. Kekeleyen cümleler, ham seslere dönüşen yazılar, ziyaretçiler tarafından yeniden bir araya getirilmek üzere mekâna düşen kelimeler, Divan Edebiyatı'ndan seçili parçaları ritme ve bedensel hareketlere tercüme eden koreografiler, sanat ve zanaat arasında bağ kurarak heykelsi nesnelere üretimine aracılık eden mektuplar ve çok dilli bir topluluğu cisimleştiren heykeller, dilin iletişim işlevini altüst ederek 'biz' olmanın çeşitli yollarını irdeliyor.

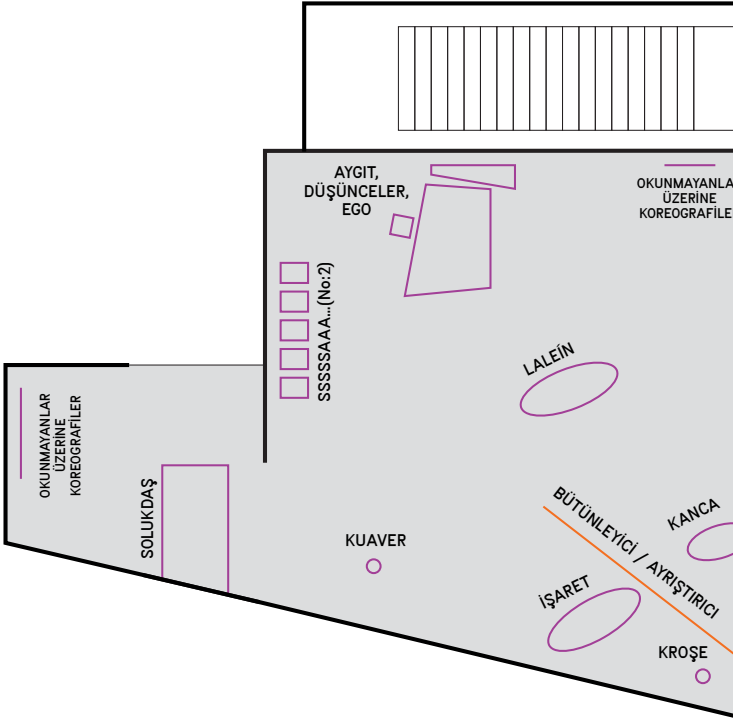
GLOSSOLALALA, Johanna Gustafsson Fürst ve Dilek Winchester ile sanat tarihçisi Glenn Peers'ı bir araya getiren ve 12 Mayıs 2021 tarihinde İsveç İstanbul Başkonsolosluğu ve İstanbul İsveç Araştırma Enstitüsü'nün işbirliğiyle gerçekleştirilen "Grafting the Hoped-for-We: Words as Autonomous Forces" [Umut-Edilen-Biz'i Nakşetmek: Özerk Güçler Olarak Sözcükler] adlı çevrimiçi söyleşiyle başlayan diyalogu devam ettirerek ona mevcudiyet kazandırıyor. Sergi, Johanna Gustafsson Fürst'ün *Dünyanın Daha Yumuşak Bir Yüzeyine Ulaşmak İçin Tırnaklarımı Kemiriyorum* ortak başlığı altında ürettiği iki heykel serisi ile Dilek Winchester'ın *Okunmayanlar Üzerine Koreografiler* adlı video serisini ve *Sulukdaş* ve *SSSSSAAA...* adlı metin temelli iki yerleştirmesini aynı mekânda birlikte sunuyor.

Arter, *GLOSSOLALALA* sergisinin gerçekleşmesindeki destekleri için İsveç Sanat Hibe Komitesi'nin Uluslararası Görsel ve Uygulamalı Sanatlar Programı IASPIS, İsveç İstanbul Başkonsolosluğu ve İstanbul İsveç Araştırma Enstitüsü'ne teşekkür eder.

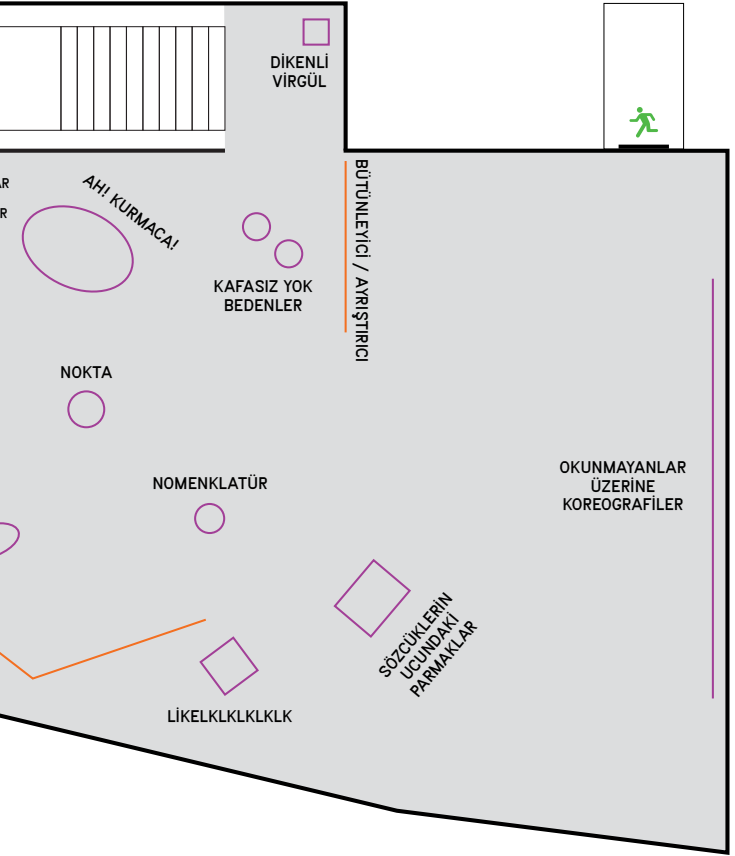

Kapak: Johanna Gustafsson Fürst,
Nokta (detay), 2023.

Fotoğraflar: flufoto (Barış Aras ve Elif Çakırlar)

Galeri 1

*Ama dili hiçbir insan evcilleştiremez.*¹

Aziz James

Çünkü onun da çığlık atma hakkı var.

*O hâlde çığlık atıyorum.*²

Clarice Lispector

*Dilin yüzeyini kazıyın, ve böylece yıldızlararası uzayı ve onu
çevreleyen deriyi göreceksiniz.*³

Velimir Khlebnikov

●○ Prusya Kralı II. Frederick'in masasında, Avrupa'nın dört bucağından düşünürler ve âlimler yan yan gelir. Molière'in dilinde yemek yerler, sohbet ederler. Başlangıç yemeğiyle tatlı arasında Voltaire heves duyduğu bir projeyi dile getirir: Halkları hem eğitecek hem de eğlendirecek aydınlanmış bir sözlük. 1764 yılında yayımlanan *Felsefe Sözlüğü* devrimci fikirlerini sınırların ötesine yayar. "Dil" maddesinin altında, çok dilli düşünür *ana dil yoktur* der.⁴ Ağzlarımızı, kulaklarımızı açalım. Her şey düşüyor ve düşmeye devam ediyor. Yerçekimi, hem bedenlerin hem de sistemlerin düşüşünden sorumlu evrensel bir yasadır. Dillerin çokluğu Babil Kulesi'nin yıkılmasına neden oldu ve insanlar arasında nifak tohumları ekti. Evrenselcilik artık boş bir hayalden ibaret. Hiçbir dil diğerinden daha saf / daha kusursuz değildir. Hepsi birbirine sızar ve bulaşır. İşte bu şekilde doğar yeni kelimeler. İşte tek bir kelime bu şekilde farklı anlamlar kazanabilir. Açalım / açalım kulaklarımızı. Tek bir dil konuştuğumuzu sansak da aslında hep birden fazla dil konuşuruz. Bir ülkede yaşadığımız gibi bir dilde ikamet ettiğimizi sansak da aslında vatansızız. Çünkü dil bizi hiçbir yere demirlemeden dünyaya atar. Ve zaten diller tüm fikirlerimizi ve hislerimizi, tutkularımızı ve hayallerimizi ifade etmekten aciz kusurlu araçlardır. Yaratımı mümkün kılan / kendi kusurluluğumuzun sureti

1 *İncil*, Yakup, 3:7-13.

2 Clarice Lispector, *Yıldızın Saati*, çev. Başak Bingöl Yüce (İstanbul: MonoKL, 2017), s. 16.

3 Velimir Khlebnikov, "Zangezi", *Collected Works of Velimir Khlebnikov* (cilt 2) içinde, İngilizceye çev. Paul Schmidt (Cambridge: Harvard University Press, 1989), s. 345.

4 Voltaire, *The Philosophical Dictionary* (Felsefe Sözlüğü), <https://history.hanover.edu/texts/voltaire/vollangu.html>. Son erişim tarihi: 14.02.2024.

olan / dilin bu kusurluluğunu sahip çıkma vakti geldi. Babil yerle yeksan oldu, toz toprağa dönüştü. Çoğulculuk ve uyuşmazlık çağındayız. Dünün, bugünün ve yarının, buranın / oranın ağızları, gönlünüzce, özgürce bağırın, fısıldayın, şarkı söyleyin, mırıldanın, kekeleyin. Dilin dil-ötesine geçme vakti geldi.

●○○ 2019'un sonunda bir illet bedenden bedene / yıldırım hızıyla yayılmakta. Seyri yavaşlasın diye sınırlar kapanıyor, yüzler maskelere bürünüyor, bedenler mesafeleniyor. Dünyanın dört bir köşesinde, *Zoom* yapıyor, kah *likelaş*ıyor, kah *dislike*i basıyoruz, dört duvar arasında uzaklara, çok uzaklara seyahat ediyoruz. 12 Mayıs 2021'de, birbirlerinden 3000 küsur km uzakta iki sanatçı / Shakespeare'in dilinde sohbet ediyor.⁵ Johanna Gustafsson Fürst ve Dilek Winchester birbirlerine "yabancılar". Hiç yüz yüze tanışmadılar. Aynı coğrafyalarda yaşamıyorlar. Aynı dili solumuyorlar. Eserleri hiç aynı mekânı paylaşmadı. Üçüncü bir "yabancı" katılıyor aralarına. Adı Glenn Peers; Bizans ve Ortaçağ sanatında uzmanlaşmış bir sanat tarihçisi. O bir başka kıtada yaşıyor. Şimdiye dek ne Dilek Winchester'ın ne de Johanna Gustafsson Fürst'ün eserlerini bizzat gördü. Üçü ortaklaşa sohbetlerine *Grafting-the-Hoped-for-We: Words as Autonomous Forces* [Umut-Edilen-Biz'i Nakşetmek: Özerk Güçler Olarak Sözcükler] başlığını veriyorlar. Başlıkta yer alan 'grafting' (nakşetmek) ve 'we' (biz) sözcükleri, Johanna Gustafsson Fürst'ün daha önce gerçekleştirdiği *Graft the Words, Whip My Tongue* [Kelimeleri Nakşet, Dilimi Kırbaçla] adlı sergisine ve Dilek Winchester'ın *WE [BİZ]* adlı sanatçı kitabına atıfta bulunuyor.

Babil'in yükselişi akamete uğradığından beri, çok dillilik her yerde / dünyanın her yerinde yasa hâline geldi. İlahi ceza o kadar eskiye dayanıyor ki, kimse / evet, kimse hatırlamıyor ağız ve kulakları olan insanların vaktiyle tek bir dil konuşup konuşmadığını. Dün olduğu gibi bugün de, her şey bir dilden diğerine / bir dilin diğerine karşı vuku buluyor. Sevgi ve nefret. Anlaşma ve uyuşmazlık. Dil, Johanna Gustafsson Fürst ve Dilek Winchester'ın sanatsal pratiklerini birbirine bağlayan düğümün kendisi. Her iki sanatçı da mekanizmalarını, çıkmazlarını olduğu kadar güçlerini de görünür ve maddi kılmak için dilin içinde çalışıyor. Yarattıkları formlar ve kullandıkları malzemeler farklı. Ancak yaklaşımları benzerlikler taşıyor. Her ikisi de bir araya getirme yöntemiyle üretiyorlar: sosyo-kültürel

5 Bu çevrimiçi buluşma, İstanbul'daki İsveç Konsolosluğu tarafından, İstanbul merkezli İsveç Araştırma Enstitüsü ile işbirliği içinde ve Stockholm'deki Kraliyet Sanat Enstitüsü'nün desteğiyle düzenlenmiştir.

fragmanlardan ve kalıntılardan hareketle, uzak ve farklı türde malzemeleri aşılıyarak dünyalar yapıyor, inşa ediyorlar. Birleşme izlerini görünür bırakan eserleri dilin melez ve protez boyutunu / onun indirgenemez dışsallığını hissedilir kılıyor.

Dünyanın kendini kapattığı bir zamanda, birbirlerinden uzakta bulunan iki sanatçı fikir teatisinde bulundular. Bedenlerin birbirine dokunmaktan kaçındığı bir zamanda, eserleri arasında temas noktaları aradılar. Örümcek ağını örer gibi söylesitiler: çizgiler, noktalar, düğümler ve aralıklar oluşturarak / bir ağ dokuyarak. Söz ve eylem arasındaki eşdeğerlik, sözcükler ve kudretleri, dolayısıyla yanlış anlamalar, dolayısıyla oyunlar, dolayısıyla beden, dolayısıyla mekân, dolayısıyla ben olma, dolayısıyla başkası olma, dolayısıyla tercüme, dolayısıyla engeller, dolayısıyla jestler, dolayısıyla arzu, dolayısıyla farklı olandan bahsettiler. BEN, SEN / SİZ dediler, BİZ olmanın imkânını bıkip usanmadan sorgulayarak ve talep ederek. Tek bir dil konuşmadığımız hâlde nasıl anlaşabilir, nasıl *topluluk oluşturabiliriz*? Hangi dil(ler), hangi biçim(ler) üstlenebilir farklılıklarımızı, ve uyumsuzluklarımızı, ve nefeslerimizi, ve birbirine karışan dillerimizi, ve düğümlenen midelerimizi, ve boğazımıza oturan yumrukları, VE VE VE?

•• *GLOSSOLALALA*, Johanna Gustafsson Fürst'ün *Dünyanın Daha Yumuşak Bir Yüzeyine Ulaşmak İçin Tırnaklarımı Kemiriyorum* ortak başlığı altında sunulan iki heykel serisi, Dilek Winchester'ın *Okunmayanlar Üzerine Koreografiler*

isimli bir video performans serisi ile metin temelli iki yerleştirmesini (*Solukdaş* ve *SSSSSAAA...*) aynı mekânda bir araya getiriyor. Sergi, sözlerin / jestlerin / duyguların kavşağında, iki sanatçı arasında uzaktan başlayan sohbetin hem somutlaşması hem de devamı. Johanna Gustafsson Fürst ile Dilek Winchester bu ortak alanı birlikte inşa etmek üzere dört elli bir eser yaratmadılar. Daha ziyade, tekil –neden ıraksayan olmasın– seslerin belirlenmiş bir mekânda birlikte mevcut olmaları ve birbirlerini karşılıklı olarak etkilemeleri için gerekli koşulları yarattılar. Aynı masada oturmayı kabul ederek, bir mekânı müzakere ettiler, yakınlıkları ve uzaklıkları ayarladılar ve masalarına diğer konukları davet ettiler. Günler geçtikçe çember genişledi. Ne de olsa, “iki kişi olur olmaz, çoktan üç kişi ya da dört kişi olmuşuzdur”⁶ ve kesinlikle çok daha fazlası da.

●○○ Bu sergiye sohbet / ya da sistem diyelim. Hiçbir sistemin –dilini oluşturduğu sistem dahi– kusursuz, “yani kayıplar, sızıntılar, aşınma ve yıpranma, hatalar, kazalar, opaklık olmadan”⁷ işlemediğini akılda tutarak. Ayrıca her sistemin potansiyel olarak istikrarsız olduğunu; bir duvara yaslanmış, her an düşebilecek bir kirişe benzediğini unutmayalım - eğer yer sarsılırsa / eğer bir fırtına koparsa / eğer zamanla yıpranırsa / EĞER, EĞER, EĞER, EĞER. *GLOSSOLALALA* sergisi alışılmadık bir birlikteliği canlandırıyor. Burada / hiçbir şey ve hiç kimse birbirine benzeme, mesafeleri ortadan kaldırma, aynı ritimde var olma, mutabık kalma çabasında değil. Kimin söz aldığını / kimin söz verdiğini / kimin söz kestiğini / kimin konuştuğunu / kimin sustuğunu / kimin kendine hitap ettiğini / kimin başkasına hitap ettiğini / kimin kimi onayladığını / kimin kime karşı çıktığını belirlemek imkânsız. Evet / evet, Babil yerle yeksan oldu, toza toprağa dönüştü; gelgelelim talihsizliğimiz belki de aynı zamanda bir fırsattır. Açalım / açalım kulaklarımızı. Çok dillilik durmadan karışıklık doğuruyor / durmadan farklılık yaratıyor. Sesli olsun olmasın, buraya yerleşen her eser, hem yakın hem de uzak birçok seslerden oluşan kendi “sesini” duyurmaya çalışıyor. Hepsi birlikte titreşiyor ve ses sergi mekânında özgürce dolaşmakta. Birlikte (“together”), Johanna Gustafsson Fürst’ün İstanbul’da yaşayan üç zanaatkâra (Artin Aharon, Ayşenur Arslanoğlu, Zafer Atmaca) yazdığı ve “birlikte bir şeyler yapmaya” / “anlaşılması zor ve soyut bir şeyi birlikte anlamaya” davet ettiği mektubunda tekrarladığı bir

6 Michel Serres, *Le parasite* (Paris: Fayard, 2014), s. 106.

7 Michel Serres, agy., s. 33.

Min ba'd dil oldu mest ü medhûş

Akl eyledi bahr-ı nutkı hâmûş

Dilek Winchester

Şeyh Gâlip, Hüsn ü Aşk III

(*Okunmayanlar Üzerine Koreografiler* serisinden), 2024

Video karesi

sözcük. Pek çok okuma düzeyini iç içe geçiren *yazılı heykel* serisi (maddi olmayan ve soyut) bir düşüncenin (maddi ve somut) bir forma tercümesinden çok daha fazlasıdır kesinlikle. Johanna Gustafsson Fürst, *yazılı heykel*leriyle dilin kısayollarını, saydamsızlığını ve duysal yaşamın çoklu katmanlarını kavramadaki yetersizliğini gün ışığına çıkarıyor. Diğer yandan, heykeli ucu açık bir süreç, bir müzakere alanı, bir yazma ve dinleme, öteki olanı kucaklayan ve farklı öğelerin etkileşimine izin veren misafirperver bir alan olarak nitelendiriyor. *Birlikte* ("Mitsammen"), soykırımın dilinden mahrum ettiği ve vatansızlaştırdığı bir şair olan Paul Celan'ın, tanıdık ve yabancı / kendinin ve ötekinin bir arada var olmasına duyulan acil ihtiyacı ifade etmek için rehabilite ettiği kelimedir de.⁸ Yabancıyı kovmadan. Öteki olanı asimile etmeden. Farklılıkları yok etmeden.

Johanna Gustafsson Fürst ve Dilek Winchester bu sergiyi oluşturmaya başladıklarında ilkeler üzerinde anlaştılar. Ortak kararlar aldılar. Kırılganlığa ve geçirgenliğe değer vermek. Eserlerinin hareket alanını ayırt etmek ve sınırlarını belirlemek üzere kaleler ya da duvarlar inşa etmemek. Geçmiş, uzak ya da yabancı şeylerin bize ulaşmasını ve hayatlarımıza aşılmasını sağlayan mesafeleri çoğaltmak. Kendi üretimini ve alanını açmak —başka bir deyişle,

8 Paul Celan, "Anabasis", *Die Niemandrose* (1963). [Paul Celan, "Anabasis", *Sesler İştin Bizi De içinde*, çev. Cem Yavuz (İstanbul: Everest, 2022), s. 193.]

genellikle kapatılmaya çalışılan şeyi açmak. İki sanatçının mümkün olduğunca az mimari müdahale yapmak istedikleri sergi mekânında, her eser kendi başına duruyor ve hepsi birbirine göre konumlanıyor. Bedenler arasındaki boşluklar, sesler ve imgeler arasındaki aralıklar, bedenler, imgeler ve seslerin kendileri kadar önemli. Ancak duvarsız-bir-mekân, sınırsız / engelsiz anlamına gelmez. Johanna Gustafsson Fürst'ün heykellerinin arasına gerdiği kırmızı renkteki koruyucu ağ —inşaat alanlarında cisimlerin düşüş riskine karşı koruma amaçlı kullanılan bir hazır nesne— bağladığı şeyi ayırıyor. Ahşabın doğallığı ile tezat oluşturan bu yapay unsur, kurucu bir ötekiyi cisimleştiriyor. Esnek fakat katı, dayanıklı fakat geçirgen olan bu öge karşıt güçleri birlikte düşünmeye teşvik ediyor. *GLOSSOLALALA*'daki denge kırılğan. Hayatta olduğu gibi burada da / her an velleve ve kakofoniye sürtünüyoruz. Hayatta olduğu gibi burada da / gürültüden geliyor, gürültüye doğru gidiyoruz. Johanna Gustafsson Fürst 13 ahşap heykelini tasarlarken, Shakespeare'in son oyununa adını veren fırtına, ve mevcut düzeni altüst edip yenisini doğurabilecek öngörülemez güçler vardı aklında. Dilek Winchester ise, SANAT DİYE BİR ŞEY VAR olumlama cümlesini kekeleyerek oluşturduğu SSSSSAAA... (No: 2) yerleştirmesinde, istikrarsızlığa sebep olup en sağlam kesinlikleri bile sarsan kriz zamanlarından yola çıktı. *GLOSSOLALALA* sergisine vücut veren eserler, kolektif olanın gürültü çıkardığını hatırlatıyor. Herhangi bir mesaj vermekten kaçınarak, her ortaklık tasarımının gürültüyü duymaya uygun bir dinleme biçimi icat etmesi gerektiğini öne sürüyorlar.

oo Serginin başlığı bir neolojizm: kayda geçmiş hiçbir dilde bulunmayan / hiçbir sözlükte yer almayan uydurulmuş bir kelime. Buraya adım atan her kimse *GLOSSOLALALA*'yı yüksek sesle telaffuz etmekte, komşusunun kulağına fısıldamakta, şarkısını söylemekte, kekeleymekte, haykırmakta, ileri ya da geri yazmakta / ya da sessiz kalmakta özgürdür. Ne yaparsak yapalım çok da bir şey değiştirmeyecek. "Glossolalala" kelimesi anlamdan yoksun. Bizi anlam-dışı ile anlam-sız arasında bir yerde konumlandırıyor. *GLOSSOLALALA* aynı zamanda sesli ve sessiz harflerin tekrarı sonucu ortaya çıkan bir ses. Bir nakarat. Bir kekemelik. Bir sürçme. Bir tökezleme. "Glossolalala" kelimesi buradan başka hiçbir yerde kullanımda değil, yine de bir hikâyesi var, bir tarihe sahip ve bize bir yerlerden geliyor. 19. yüzyılın başında, Yunanca *glossa* (dil) sözcüğünü yine Yunanca *lalein* (konuşmak, gevezelik etmek, cıvıldamak) fiili ile birleştirilerek

oluşturulmuş “glossalali” kelimesinden, yani bir başka neolojizmden türemiştir. “Bilinmeyen ve anlaşılma dillerde konuşma yetisi” olarak tanımlanan “glossolali” ilk olarak dini alanda ortaya çıkmıştır.⁹ Bu bağlamda mucize ve doğaüstü olaylarla eşleştirilmiştir. İnsanlar tarafından anlaşılmaayan “dillerde konuşan” kişi her şeyden önce Tanrı’ya hitap eder; anlaşılma sözleri ancak yorumlanırsa bir anlam kazanır. 19’uncu yüzyılın ikinci yarısından itibaren, pozitivizmin yükselişi, psikanaliz ve modern dilbilimin doğuşuyla birlikte “glossolali”nin anlamı psikolojik alana kayar. Kelime mucizeden mesafelendirilip akıl hastalığıyla ilişkilendirilir. Glossolali hangi alana atıf yaparsa yapsın, çift yönlü sözel bir üretimdir: dili anlamdan uzaklaştırarak kelimeyi sese yaklaştırır ve bedenle ilişkisini güçlendirir. GLOSSOLALALA bir deneyime verdiğimiz isimdir; hiçbir şey ifade etmeyen, dilin var olduğu dışında başka bir şey ifade etmeyen bir sözün deneyimi. Bu kelime / bu ses, serginin ve ona vücut veren eserlerin tasarısını cisimleştirmeyi amaçlıyor: dili bir oyun ve üretim alanı olarak tasavvur

9 İlk referanslar Yeni Ahit’te, Aziz Pavlus’un Korintlilere Birinci Mektubu’nda [14:2] yer almaktadır: “Bilmediği dilde [*alein glosse*] konuşan, insanlarla değil, Tanrı’yla konuşur. Kimse onu anlamaz.”

etmek; *birlikte* bizzat dilin içinde dilin dışını üretmek; kelimelere yeniden nefes ve canlılık vermek; başka eylem araçlarını, başka anlama ve anlaşma düzeylerini harekete geçirmek üzere, *zaum*'un¹⁰ takipçisi Fütürist şair Velimir Khlebnikov'un deyişiyle "kelimelerin dışında bir ses"i özgürleştirmek.

oo Bu sergiye alan diyelim. Hızların / nefeslerin / gerilimlerin kat ettiği görsel ve işitsel bir alan. "Birlikte hissetme" becerisini ifade eden "sempati" kelimesinin etimolojik anlamında *sempatik* bir alan. Gelgelelim bu bölge ne temelli elde edilmiş ne de değişmezdir; sürekli inşa edilmekte / sürekli oluşmakta. Soluğu tükenebilir, çığırından çıkabilir, ortadan kaybolabilir. Ancak onda yaşayan bedenler, jestler ve sesler tarafından harekete geçirilirse var olan bir alan. Kırılganlığı can alıcı önemdedir: Kolektif alanın performatif boyutunu, yeniyi yaratma gücün harekete geçirmesi için jest ve sözle eylemde bulunmak gerektiğini ifade eder. Bu güce, Hannah Arendt "özgürlük" adını veriyordu.

İşte buradayız. Babil'in düşüşünün bizi mıhladığı yerde. Yüce kulelerimizin, gelişmiş sistemlerimizin, sağlam ve yenilmez zannettiğimiz yapılarımızın bazen çöktüğü yerde. Evet evet / hâlâ buradayız. Ayaklarımızın bastığı zeminde. Şeylerin, kelimelerin ve bedenlerin kaydığı, birbirine yaklaşıp uzaklaştığı, birbirini sevdiği ve parçaladığı, bazen de çarpıştığı yüzeylerde. Johanna Gustafsson Fürst ve Dilek Winchester'ın işlerinin harekete geçirdiği alan, Babil projesini tam tersinden alıyor. Meydana gelen karışıklığı savuşturmak yerine onu memnuniyetle karşılıyor. Yerçekimine meydan okumak, gökyüzünde süzülme, tek dil etrafında bir topluluk inşa etmek artık birincil hedefler değil. Bu durum muhtemelen bir farkına varıştan kaynaklanıyor: "Bu dil asla benim dilim olmayacak (...) Ve doğrusunu söylemek gerekirse, hiçbir zaman da olmadı."¹¹ Gelmekte olan topluluk bir BİZ'e ulaşmak istiyorsa, güdültüyü hesaba katmalı ve seslerin çoğulluğunu temel almalı. Johanna Gustafsson Fürst ve Dilek Winchester'ın eserleri, aşk, aptallık, kırılganlık, kargaşa, ıstırap, yanlış

10 1913 yılında icat edilen *Zaum*, Rus Fütüristlerin benimsediği ve kelimelerin fonetik boyutunu vurgulamayı amaçlayan bir şiir türüdür. İkel duyguları ve hisleri ifade etmek için yaratılmıştır. *Zaum*'un takipçileri seslerin anlamlardan önce geldiğine ve insan iletişiminin doğal, dolayısıyla evrensel bir unsurunu temsil ettiğini savunurlar.

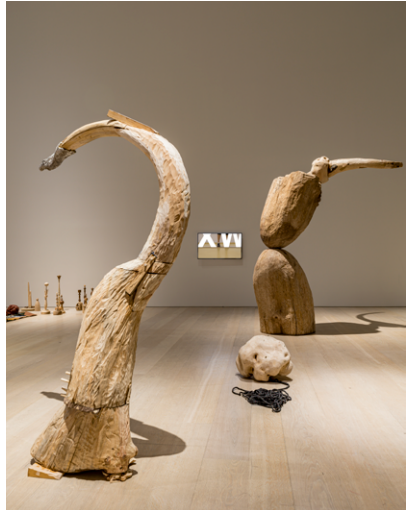
11 Jacques Derrida, *Monolingualism of the Other or The Prosthesis of Origin*, İngilizceye çev. Patrick Mensah (Stanford: Stanford University Press, 1998), s. 2.

anlama, çatışma, şiddet, öfke ve isyanı üstlenen bir dil-beden ve bir beden-dilin olanaklarını araştırıyor. Roland Barthes, aşk söylemi üzerine yaptığı analizin “Görüşme” bölümünde dilin bedenlenmesini şöyle ifade ediyor: “Dil bir deridir: dilimi ötekine sürterim. Parmak yerine sözcüklerim ya da sözcüklerimin ucunda parmaklarım varmış gibi.”¹² Johanna Gustafsson Fürst’ün 13 ahşap heykeli tek kelime etmiyor. Dil ile olan ilişkileri hem bedene hem de mekâna bürünmüş; bu ilişki heykellerin isimlerinde, malzemenin pürüzlerinde ve oyuklarında ve sanatçının bilerek görünür bıraktığı eklem yerlerinde gösterir kendini. Vücudun organları gibi ayrı ayrı ve birlikte işlev gören bu titreşen varlıklar sakar bir duygulanımlar topluluğu oluşturuyor. Konuşmanın konuşulmak / bir beden olmanın dokunabilmek ve karşılığında dokunulabilmek anlamına geldiğini hatırlatıyorlar.

Babil Kulesi yalnızca dillerin indirgenemez çokluğunu ve kargaşayı simgelemekle yetinmiyor. Jacques Derrida’ya göre, aynı zamanda “tamamlamanın, bütünleştirmenin, (...) bina etme mahiyetine sahip bir şeyi tamamına erdirmenin imkânsızlığını da sergiler”.¹³ Babil’in düşüşü yerçekiminin zaferini ilan etti. Bir ağıza / kulaklara / ayaklara / kısacası “beden” dediğimiz şeye sahip olmak uçmayacağımızın güvencesidir. Her iki sanatçı, sergi alanının yüksekliğine tam da yerçekimi vasıtasıyla yanıt vermeye koyuldular.

12 Roland Barthes, *Bir Aşk Söyleminden Parçalar*, çev. Tahsin Yücel (İstanbul: Metis, 2014), s. 70.

13 Jacques Derrida, “Des Tours de Babel”, *Difference in Translation*, İngilizceye çev. Joseph F. Graham (Ithaca: Cornell University Press, 1985), s. 165.

ustalarına ait şiirlerden çeşitli parçaları bedenlerini kullanarak tercüme ediyor, başka bir deyişle yorumluyor. *Okunmayanlar Üzerine Koreografiler* tercüme ihtiyacını ve tercümenin imkânsızlığını dile getiren bir tercüme eseri. Katı biçimsel kurallara uyan Divan şiirleri, Farsça, Arapça ve Türkçeyi “aşıl原因an” melez bir dil olan Osmanlıcayla yazıldılar. Yalnızca elit bir kesim tarafından konuşulan bu “yüksek” dili halk anlamıyordu. İşte bu da Babil’in mirasıdır. Hiçbir şey tercüme edilemez değil ve hiçbir şey tercüme edilebilir değil. Yine de tercüme etmek gerekiyor. Dilek Winchester’ın eseri, her tercümenin hem bir kazanç hem de bir kayıp olduğunu hatırlatıyor bize. Kelime ile ses arasındaki ilişkiyi yeniden tesis eden koreografik tercüme anlamın hilafına yapılır. Dilin sistemi ve şiirin katı kodları içinde, yeryüzüne ait, titreşen bir öte-dil doğmakta. Anlamdan özgürleşerek titreşime dönüşen bu minör dil, evrensel bir anlayış mertebesine ulaşıyor. Bedenler aracılığıyla, bedenden bedene, yüzeylerden yüzeylere, dilden dile, dillerden dillere vuku bulan bir anlayış.

●●●○ Bu sergiye BENSENSİZBİZ diyelim / canımız hangi sırayla isterse.

Dilek Winchester ve Johanna Gustafsson Fürst, uzaktan uzağa yaptıkları sohbetler esnasında, İkinci Dünya Savaşı’nın vatansız bıraktığı ve sürgüne zorladığı Merz hareketinin kurucusu (ve tek üyesi) Kurt Schwitters’e (1887-1948) duydukları ortak ilgiyi keşfettiler. Schwitters bir aşılama sanatını savunuyor, toplumun yıkıntılarında ve döküntülerinden “yeni şeyler” yaratmak niyetiyle, farklı türde görsel, işitsel, sessel ve metinsel unsurları bir araya getirerek kolaj yöntemini kullanıyordu. Alman sanatçı, geçici olarak alıkonulduğu Man Adası’ndaki toplama kampındayken, kendisi gibi sürgün edilmiş mahkûm yoldaşlarının yediği lapanın artıklarından heykelticler yapmıştır. Günümüze ulaşamayan bu dilsiz heykeller, İngiliz Kraliyeti tarafından “yabancı düşman” görülen çoğul seslere misafirperverlik etmiş ve onlara ortak bir beden oluşturma imkânı vermiştir.

Unutuyoruz, evet evet, unutuyoruz hep, konuşmanın bir jest olduğunu ve konuşma jestinin “susma jestinden kaynaklandığını”¹⁴. Evet, evet, evet / ama öyleyse, kusurlu kelimeler ve yetersiz bir dille hangi sözü üretiliriz? Elimizde kala kala bu güç kaldı. LALALA.

14 Vilém Flusser, “Le geste de parler”, *Les gestes* (Al Dante / AKA, 2014), s. 59.

Dilek Winchester

*Bâkî (Okunmayanlar Üzerine
Koreografiler serisinden), 2024*

Video karesi

Sahip olduğumuz kelimelerle / sahip olduğumuz bedenle
dili kekeletme, farklılıklarımızı birleştirmek için dilin
indirgenemez yabancılığını sahiplenme kudreti. LA LALA.
LALLAA. Kendi dilinde birçok dil konuşabilmek, “kendi
dilinin içine önceden varolmayan, bir yabancı dil yontmak”¹⁵
için “kendi ana dilinde kekelemeyi başarmak”¹⁶. Evet /
evetevet eğer biri çıkıp gelseydi, “gelmiş olsaydı, / şayet
bu / devirden konuşsaydı, / anca kekelerdi, kekelerdi /
herherrher zaman / kekelerdi”¹⁷.

Selen Ansen

Fransızcadan çeviren: Murat Erşen

15 Gilles Deleuze, *Kritik ve Klinik*, çev. İnci Malak Uysal (İstanbul: Norgunk, 2013), s. 136.

16 Gilles Deleuze ve Claire Parnet, *Diyaloglar*, çev. Ali Akay (İstanbul: Bağlam, 1990), s. 18.

17 Paul Celan, “Tübingen, January”, *Selected Poems and Prose of Paul Celan* içinde (New York: W. W. Norton, 2001), s. 158.

SERGİDEKİ İŞLER

JOHANNA GUSTAFSSON FÜRST

Dünyanın Daha Yumuşak Bir Yüzeyine Ulaşmak İçin Tırnaklarımı Kemiriyorum, 2023

16 adet heykel

Değişken boyutlar

Atölyemdeki bir su borusunda kazara bir delik açtım. Çoğunlukla ahşap heykeller ürettiğim için yaşanan krizi tahmin edebilirsiniz. İşaret parmağımı panik içinde sızıntının olduğu yere bastırdım. Delik mükemmel bir konumda olmasaydı yüzüme ya da eserlerin üzerine su sıçraması kaçınılmazdı. Tırnaklarımı o kadar çok kemirmiştim ki yumuşak parmak ucumla suyu durdurabildim. Böylelikle parmak uçlarımın ne denli hünerli olduklarına ilk kez tanıklık ettim ve onları ansızın sevmeye başladım.

Dünyanın Daha Yumuşak Bir Yüzeyine Ulaşmak İçin Tırnaklarımı Kemiriyorum adlı seriyi oluşturan, 2021-2023 yılları arasında ürettiğim 16 adet heykel o esnada atölyemdeydi. Bu heykeller, dilin performatif niteliğini, dilsel şiddetin bedensel ve somut sonuçlarını, aşkı ve kırılabilirliğin nasıl hem bir güç hem de dolaylı bir sızıntı olabileceğini sorgulamamı sağladı. [J.G.F.]

AH! Kurmaca!

2023

Karaağaç

250 x 180 x 200 cm

Aygıt

2023

Metal

49 x 42 x 18 cm

Johanna Gustafsson Fürst'ün yazılı heykelini yorumlayan Artin Aharon tarafından üretilen nesne (Mektup serisinden, 2022-devam ediyor)

Bütünleyici / Ayrıştırıcı

2023

Plastik ağ, stereoskopik alüminyum çubuklar, çam ağacından direkler
Değişken boyutlar

Dikenli Virgül

2023

Meşe ağacı, kesilmiş sapsız bıçaklar
108 x 51 x 27 cm

Düşünceler

2023

Kiraz ağacı, meşe ağacı, ceviz ağacı, sedir ağacı, çam ağacı, huş ağacı, iroko ağacı
10 adet; değişken boyutlar

Johanna Gustafsson Fürst'ün yazılı heykelini yorumlayan Zafer Atmaca tarafından üretilen nesnelere (Mektup serisinden, 2022 - devam ediyor)

Ego

2023

Kırkyama kumaş, deri
150 x 145 x 25 cm

Johanna Gustafsson Fürst'ün yazılı heykelini yorumlayan Ayşenur Arslanoğlu tarafından üretilen nesne (Mektup serisinden, 2022 - devam ediyor)

İşaret

2023

Huş ağacı, çam ağacı, kuş dikeni
40 x 65 x 200 cm

Kafasız Yok Bedenler, 2022
Huş ağacı, çelik, kauçuk
2 adet; y: 155 cm, 46 cm ø (her biri)

Kanca, 2023
Huş ağacı, çam ağacı
189 x 50 x 120 cm

Kroşe, 2023
Çam ağacı, karaağaç, huş ağacı
yumrusu
192 x 24 x 34 cm

Kuaver, 2023
Huş ağacı, karaağaç, huş ağacı
yumrusu
150 x 23 x 16 cm

Lalein, 2023
Karaağaç, çam ağacı, huş ağacı
yumruları
130 x 120 x 76 cm

Likeliklikliklik, 2021
Huş ağacı yumrusu, çapraz bayrak
direği, tüyden bayraklar için dönen
aks
35 x 85 x 85 cm

Nokta, 2023
Huş ağacı yumrusu, kesilmiş sapsız
bıçaklar
55 x 40 x 40 cm

Nomenklatür, 2023
Yanmış çam, sandalye iskeleti, çam
ağacı yumrusu, boks torbası yayı
150 x 55 x 40 cm

**Sözcüklerin Ucundaki Parmaklar
2023**
Huş ağacı
120 x 81 x 146 cm

*İsveç Sanat Hibe Komitesi'nin Uluslararası Görsel ve Uygulamalı Sanatlar
Programı IASPIS, İsveç İstanbul Başkonsolosluğu ve İstanbul İsveç Araştırma
Enstitüsü'nün desteğiyle*

DİLEK WINCHESTER

Okunmayanlar Üzerine Koreografiler, 2024

Okunmayanlar Üzerine Koreografiler, ritim ile sesin bedensel hafızadaki yerini hesaba katarak Divan Edebiyatı'ndan seçili parçaları yeniden yorumlayan koreografilerden oluşuyor.

Victoria Rowe Holbrook'un "bilinç kopuklukları ve kurumsallaşmış unutulardan yapılmış bir labirent"¹ olarak tarif ettiği, Ahmet Hamdi Tanpınar'ın ise "bir nevi parıltılı düğüm"² diye bahsettiği Divan Edebiyatı, Klasik Türk Edebiyatı ya da "eski şiir", önündeki ideolojik perde yüzünden zor ve günümüzden kopuk görülür. 600 yıla yayılan bu alengirli, zengin

- 1 Victoria Rowe Holbrook, *Aşkın Okunmaz Kıyıları: Türk Modernitesi ve Mistik Romans* (İstanbul: İletişim Yayınları, 2018), s. 11.
- 2 Ahmet Hamdi Tanpınar, *XIX. Asır Türk Edebiyatı Tarihi* (İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2007), s. 28.

edebi üretim, içinde barındırdığı dillerle, kendine özgü kelime dağarcığı ve semboller dünyasıyla, ritim kalıpları ve ahengiyle, bugün akademi içinden ya da dışından uzmanlara terk edilmiş durumda. İlişki kurulması beklenmeyen, okunmamak üzere gözden uzak tutulan bir düğüm.

Okunmayanlar Üzerine Koreografiler, Holbrook'un *Aşkın Okunmaz Kıyıları* adlı kitabında aktardığı bir anıdan ilham alıyor.³ Holbrook, ünlü edebiyat tarihçisi Abdülbaki Gölpınarlı'nın, 1930'larda lise öğretmenliği yaptığı dönemde, Fred Astaire ve Ginger Rogers filmlerinin popüler olmasından dolayı, aruz veznini öğrencilerine tap dansı yoluyla öğrettiğinden bahseder. Holbrook, araştırmasını yaptığı sırada Gölpınarlı'nın eski bir öğrencisinin, aradan otuz sene geçmiş olmasına rağmen ayağa kalkıp *failatün failatün failatün failün* "dansı" yaptığına şahit olur. [D.W.]

3 Holbrook, agy., s. 226.

Ahmet Hâşim, Merdiven
(Okunmayanlar Üzerine
Koreografiler serisinden),
2024
Video (renkli, sesli)
1'20''
Arter desteğiyle

Bâkî *(Okunmayanlar Üzerine*
Koreografiler serisinden),
2024
Video (renkli, sesli)
1'56''
Arter desteğiyle

Nâbî *(Okunmayanlar Üzerine*
Koreografiler serisinden),
2024
Video (renkli, sesli)
1'55''
Arter desteğiyle

Nesimî *(Okunmayanlar Üzerine*
Koreografiler serisinden), 2024
Video (renkli, sesli)
11'02''
SAHA ve Arter desteğiyle

Nesimî, Z'den A'ya *(Okunmayanlar*
Üzerine Koreografiler serisinden),
2024
Video (renkli, sessiz)
3'52''
SAHA ve Arter desteğiyle

Şeyh Gâlip, Hüsn ü Aşk I
(Okunmayanlar Üzerine
Koreografiler serisinden), 2024
Video (renkli, sesli)
2'07''
SAHA ve Arter desteğiyle

Şeyh Gâlip, Hüsn ü Aşk II
(Okunmayanlar Üzerine
Koreografiler serisinden), 2024
Video (renkli, sesli)
2'00''
SAHA ve Arter desteğiyle

Şeyh Gâlip, Hüsn ü Aşk III
(Okunmayanlar Üzerine
Koreografiler serisinden), 2024
Video (renkli, sesli)
2'15''
SAHA ve Arter desteğiyle

DİLEK WINCHESTER

Solukdaş, 2024

Metin temelli yerleştirme

Değişken boyutlar

Arter desteğiyle

Solukdaş, izleyici tarafından yeniden bir araya getirilebilecek tekil kelimelerden oluşuyor. Bu kelimeler, havada uçup mekâna düşerek nefes, ses/sesli harfler, idrak ve yerçekimi gibi kavramlarla ilgili olası yorumları davet ediyor. Şeyh Galip'in *Hüsn ü Aşk* (1825) adlı eserinin Abdülbaki Gölpinarlı tarafından yapılan çevirisinden koparılmış iki satırın parçalanmasıyla elde edilen ve aşağıda Osmanlıca orijinali ile birlikte günümüz Türkçesiyle verilen dizeler, *Hüsn ü Aşk*'ın "Der-Sebeb-i Te'lif" (Eserin Yazılış Sebebine Dair) başlıklı bölümünde yer almaktadır. [D.W.]

*Efvâha sözüm olaydı dem-sâz;
Lâzım mı idi felekde pervâz?*

*Sözüm, ağızlarla solukdaş olsaydı;
Gökte uçmaya ne lüzum vardı?
Çev. Abdülbaki Gölpinarlı*

SSSSSAAA... (No: 2), 2024

Ahşap harflerle 29 tipo baskı, sac panel

5 adet; 398 x 38 cm, 296 x 38 cm, 250 x 38 cm,

292 x 38 cm, 198 x 38 cm

Arter desteğiyle

Kekeleyerek söylenen 'SANAT DİYE BİR ŞEY VAR' cümlesi yazıya tercüme edilir. Kriz anlarında iç ses tutarlı değildir. Aynı zamanda hem şüpheli hem de olumluyucudur. Kelimeler tekrarlara ve ham seslere dönüşür. Bir yandan kekelerken, öte yandan cümlenin sonunu işaret eden noktayı koymaya kararlıdırlar. Telaffuzun yavaşlayan akışında anlamın yitirilmesi rahatlık sağlar. [D.W.]

YAPIM KÜNYELERİ

Okunmayanlar Üzerine Koreografiler

Tap Dance Performansçısı: Irmak Kuyumcu

Beden Perküsyoncuları: Timuçin Gürer, Gökçe Gürçay

Divan Edebiyatı Araştırmacısı: Enis Tombul

Seslendirmen (dış ses): Enis Tombul

Koreografi: Irmak Kuyumcu, Timuçin Gürer, Gökçe Gürçay,
Dilek Winchester

Görüntü Yönetmenliği, Kurgu, VFX, Hareketli Grafik Tasarım:

Merve Ertufan

Kayıt, Ses Tasarımı, Mastering: Ahmetcan Gökçeer

Renk Düzenlemesi: Engin Cebiroğlu

Kamera Operatörleri: Adil Aybar, Apo Orhan, Yasin Erkan
Işık Tasarımı: Özkan Barış Özdemir, Adil Aybar
Kostüm Tasarımı (Nâbî, Ahmet Hâşim, Bâkî): Damla Taymaz
Set Asistanları: Öznur Kılıç, Begüm Yıldırım

Çekimler ve ses kayıtları Soundidea Sahnesi ve Stüdyosu'nda (ELiAR A.Ş.) yapılmıştır.

Şiirler için kaynakça:

Sabahattin Küçük (haz.), *Bâkî Divanı* (Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2015).

Ali Fuat Bilkan (haz.), "Nabî'nin Türkçe Divanı", yayımlanmamış doktora tezi (Ankara: Gazi Üniversitesi, 1993).

Hüseyin Ayan (haz.), *Nesîmî Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Türkçe Divanının Tenkitli Metni* (Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2020).

Şeyh Galib, *Hüsn ü Aşk*, çeviren ve hazırlayan Abdülbaki Gölpınarlı (İstanbul: Türkiye İş Bankası Yayınları, 2011).

Ahmet Haşim, *Bütün Şiirleri*, haz. Asım Bezirci (İstanbul: Can, 1985).

Şeyh Gâlib, Mehmed Es'ad b. Mustafa Reşid el-İstanbulî, *Hüsn ü Aşk*, Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı, Süleymaniye Kütüphanesi, Halet Efendi Ek Koleksiyonu, koleksiyon no: 00171, bibliyografik kayıt no: 262826, sayfa: 28.

Şeyh Gâlib, Mehmed Es'ad b. Mustafa Reşid el-İstanbulî, *Hüsni ü Aşk*, Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı, Süleymaniye Kütüphanesi, Halet Efendi Koleksiyonu, koleksiyon no: 00679, bibliyografik kayıt no: 264224, sayfa: 3.

Ahmet Hâşim, "Merdiven", *Şebab* mecmuası, 1336, No: 0002

* Videoda kullanılan Osmanlıca yazı Ahmet Hâşim'in "Merdiven" adlı şiirinin ilk yayımlandığı yer olan *Şebab* mecmuasının 2. sayısından alıntılanmıştır. Burada şiirin alıntılanan dizesi, 'Kızıl havaları seyret ki akşam olmakta' değil 'Kızıl havaları seyret ki bir şey olmakta'dır. Biz şiirin kitap olarak ilk baskısındaki tercihe sadık kaldık.

Günümüz Türkçesine çeviriler: Enis Tombul, Abdülbaki Gölpinarlı (Şeyh Gâlib alıntıları)

İngilizceye çeviriler: Selim S. Kuru

Sulukdaş

Tasarım: Cemre Akman, Okan Topa (Arter), Kaya Kılıçoğlu

Ahşap Üretim: Rahman Yılmaz (Arter)

Arter ve sanatçılar, serginin gerçekleştirilmesine katkıda bulunan aşağıdaki kişi ve kurumlara teşekkür eder.

Özge Adanır
Artin Aharon
Olcay Akyıldız
Axel Andersson
Ayşenur Arslanoğlu
Zafer Atmaca
Michael Bode
Batu Bozoğlu
Eda Çekil
Hakan Demirel
ELiAR A.Ş.
Peter Ericson
Henrik Eriksson
Christina Fürst
Gest Film
Thomas Gustafsson
Asena Günal
Öğünç Hatipoğlu
İstanbul Araştırma Enstitüsü
İstanbul Okan Üniversitesi Sinema Televizyon Bölümü
Burak Kaplan
Kaya Kılıçoğlu
Natasha Marie Llorens
Marti Manen
Lena Malm
Asier Mendizabal
Mert Onur
Glenn Peers
SAHA
Liam Sprod
Liv Strand
Johanna Strömquist
Lisa Tan
The Royal Institute of Art in Stockholm
Lisa Torell
Erik Torvén
Tor Torvén
Aslı Yurdanur
@0_sbcs__1_

JOHANNA GUSTAFSSON FÜRST (1973, Stockholm)

Johanna Gustafsson Fürst'ün pratiği, toplumsal sistemler ve bireysel varoluş arasındaki bağlantılara odaklanır. Sanatçının yapıtları iktidar ve direniş, dil ve beden, dilsel şiddet ve kamusal alanlardaki içerme ve dışlama eylemleri arasındaki ilişkileri irdeler. Fiziksel olanın mekânda ilişkisel bir rol üstlenme ve faaliyet gösterme yeteneğinin merkezi bir öneme sahip olduğu heykel ve yerleştirmeler üreten sanatçı, heykeli mevcut paylaşım ve diyaloglara yeni bir yön vermek için bütünleştirici ve dinamik bir mecra olarak ele alır. "Tersine çevrilmiş, askıya alınmış, boyun eğmeyen, heykelsi bir ötekilik yaratmak için malzemelere, özelliklerine ve yaygın kullanımına meydan okuması" dolayısıyla 2017 yılında Friends of Moderna Museet Heykel Ödülü'yle onurlandırılan Gustafsson Fürst, 2020'den bu yana Stockholm'deki Royal Institute of Art'ta heykel üzerine ders vermektedir.

Sanatçının sergileri arasında *The Impersonal Verb and the Hidden Subject* (Index/La Capeilla, Barselona, 2023), *Graft the Words*, *Whip My Tongue* (Accelerator, Stockholm, 2020), *Språk/Language* (Havremagasinet, Boden, 2020), *Småland, idyll and aberrations* (Lisa Torell ile birlikte, Kalmar Art Museum, 2019), *Everything Was Forever, Until It Was No More* (Riga Uluslararası Çağdaş Sanat Bienali, 2018), *Not That Cloud* (Moderna Museet, Stockholm, 2017), *Expand Stretch Distribute* (Niklas Belenius Gallery, Stockholm, 2016), *Society Acts* (Kim?, Riga, 2016), *About Glass Ceilings and Sticky Floors* (Kunstlager/ Kunstverein Wagenhallen, Stuttgart, 2014) ve *I Believe I'm/It's fake, I Believe I'm/It's for Real* (Consonni, Bilbao, 2013) bulunmaktadır.

DİLEK WINCHESTER (1974, İstanbul)

Dilek Winchester'ın araştırmaya dayalı pratiği, basılı sözcüklerin ve tipografik alanın yarattığı aidiyet duygusuna odaklanır. Winchester'ın yayıncılık faaliyetleri yoluyla kurulan topluluklara ilgisi, sanatçı fanzinlerinden 19. yüzyıl Osmanlı İmparatorluğu'nun çok sesli matbuat dünyasına kadar uzanır. Sanatçının araştırma konuları arasında, Türkiye'deki alfabe reformu, alfabelerin sembolik anlamları ve çeviri politikaları bulunur. Küratoryal pratiği kapsamında sürgün ve göçmenlik deneyimiyle şekillenen sanatsal ve akademik çalışmalara odaklanan Winchester, lisans eğitimini Central Saint Martin's College'da, yüksek lisans eğitimini ise Londra Metropolitan Üniversitesi ve İstanbul Marmara Üniversitesi'nde tamamlamıştır. Halen İstanbul Okan Üniversitesi'nde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır.

Sanatçının sergileri arasında *Self Determination: A Global Perspective* (IMMA, Dublin, 2023), *The Futureless Memory* (Kunsthau Hamburg, 2020), *This may or may not be a true story or a lesson in resistance* (De Appel Curatorial Program, Amsterdam, 2020), *The Image Generator III* (Antwerp, 2020), *Boşluk ve Kaide* (Depo İstanbul, 2019), *206 Odalık Sessizlik: Büyükada Rum Yetimhanesi Üzerine Etüdlr* (Galata Rum Okulu, İstanbul, 2008), Aichi Trienali (Aichi Prefectural Museum of Art, Nagoya, 2016), *Yüzyılların Yüzyılı* (SALT Beyoğlu, İstanbul, 2015), *Bir Gün Herkes Heykeltraş Olabilir* (SPOT Destek Fonu, İstanbul, 2014), *HomeWorks 6* (Ashkal Alwan, Beirut, 2013), *Here Together Now* (Matadero Madrid, 2013), *Selling Snails in the Muslim Neighbourhood* (Westfälischer Kunstverein, Münster, 2013), Atina Ulusal Çağdaş Sanat Müzesi'nde kişisel sergi (2012) ve *Tarjama / Translation: Contemporary Art from the Middle East, Central Asia, and Its Diasporas* (Queens Museum of Art, New York, 2009) bulunmaktadır.

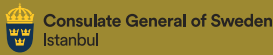

KURUMSAL SPONSOR

Arter Kütüphanesi'nde sergiyle bağlantılı sunulan yayınların listesine [buradan](#) ulaşabilirsiniz.

Desteğiyle

ARTER.ORG.TR

Irmak Caddesi No: 13 Dolapdere
Beyoğlu 34435 İstanbul

T: +90 212 708 58 00

KURUCU | FOUNDER
 Vehbi Koç Vakfı

@arteristanbul